

Grödan

INFORMATION FRÅN
LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

NR 1/2023

Temamummer **Strategiska planen**

*Vad innebär den nya
jordbrukspolitiken?*

**Här är de
nya stöden**

**"Pengarna kan bli
tungan på vågen"**

*- Vi diskuterar investering i
ny teknik med Peter Borring*

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Även om vi nu har kommit en bit in i det nya året vill jag önska er alla läsare ett gott nytt år. Vi lämnar 2022 bakom oss och kliver in i 2023. Ett nytt år men också en ny jordbrukspolitik. Med denna ledartext vill jag passa på att reflektera över det år som gått men också blicka framåt mot vad som kommer i det nya året.

När det gäller det år som gått så är det återigen ett år av turbulens. Pandemin avlöstes av ökande energikostnader, ett krig i Europa och en begynnande lågkonjunktur. Lantbruket har, liksom resten av samhället, påverkats av omvärlden genom stora osäkerheter och ökade kostnader. Vissa produktionsgrenar har påverkats men än andra, men alla har haft det tufft. Som ett stöd för företagen under denna period kom flera krisstöd till lantbruket under året och det är med stolthet jag ser tillbaka på hanteringen av dem och hur snabbt vi kunde få ut pengarna från det att beslut och regelverk var på plats.

"Mer fokus på miljö och klimat men också på en ökad svensk livsmedelsproduktion"

Om vi i stället blickar framåt så kommer ett nytt år alltid med en del löften om förbättringar och speciellt i år, med en ny gemensam jordbrukspolitik i antågande. Men vad är det för ny politik och vad lovar det oss egentligen? Kommer det att bli bättre för mig som företag? Kommer det att bli enklare? Det är frågor som vi har funderat länge på, jag vet i alla fall att jag har gjort det.

Politiken kommer nu ta en lite annan riktning än den gjort i förra perioden, med mer fokus på miljö och klimat men också på en ökad svensk livsmedelsproduktion. Detta kommer i sig att påverka lantbruken olika beroende på var i landet man befinner sig, vilken inriktning man har på sin produktion och många andra faktorer. Med en budget på totalt 60 miljarder kronor i det nya programmet hoppas, och tror jag, att stöden sammantaget kommer att vara en bra kraft för lantbruket. Jag hoppas även att ambitionerna om en stark lantbrukssektor, en ökad svensk livsmedelsproduktion och en hållbar miljö kommer att besannas.

Vad gäller förenklingar och förbättringar så kommer det en del nyheter i den nya perioden, med bland annat: fler ettåriga stöd som ger större möjlighet att söka utan att binda upp sig i långa åtaganden, en ökad dialog mellan lantbruket och myndigheter genom systemet för uppföljning av jordbruksmark som gör det lättare att göra rätt, nya stödformer för precisionsodling, kolinlagring och minskat kväveläckage, samt flera andra nyheter som du kan läsa om i detta nummer.

Inom projekt- och investeringsstöden satsas det på stöd för täckdikning samt klimatanpassning genom ett nytt stöd till bevattningsdammar. En annan nyhet är investeringsstödet till ny teknik. På sidan 18 kan du ta del av Peter Borrings, ordförande i styrgruppen för Agtech 2030, tankar kring stödet och innovationen inom lantbruket.

Så, i detta nummer av Grödan kommer vi att djupdyka i vad den nya jordbrukspolitikerna kan komma att innebära för dig som lantbrukare, vilka nya och ändrade regler som du behöver ta hänsyn till men också vilka nya möjligheter som finns i förenklade och nya stöd.

Hittar du trots det inte den informationen du söker kan du alltid få hjälp av oss. Numret till vår telefonsupport för jordbrukarstöden samt projekt- och investeringsstöd hittar du i slutet av tidningen.

Kristoffer Hellberg

Enhetschef, Enheten för Jordbrukarstöd

INNEHÅLL

1/2023

7. Få koll på förändringarna i jordbrukarstöden

I DETTA NUMMER

Strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023-2027.....	4
Länsstyrelsen satsar på informationsträffar inför nya programperioden.....	5
Jordbrukarstöd.....	6-17
Ny teknik för ökad dialog.....	6
Förändringar i jordbrukarstöden.....	7
Att tänka på inför SAM-ansökan 2023.....	12
SAM Internet.....	13
Viktiga datum för SAM-ansökan.....	14
Service och telefontider för SAM-ansökan.....	15
Kontrollverksamheten 2023.....	16
Utbetalningsplan för jordbrukarstöden.....	17
Projekt- och investeringsstöd.....	18-35
Intervju med Peter Borring om investeringsstöd för ny teknik.....	18
"Det krävs konkurrenskraft för att öka livsmedelsproduktionen".....	21
Projekt- och investeringsstöd i Östergötland.....	22
Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft.....	24
Startstöd.....	28
Investeringsstöd för diversifiering till annat än jordbruk.....	29
Investeringsstöd för bevakningsdammar.....	30
Investeringsstöd för kalkfilterdiken.....	31
Stöd för vattenvårdsåtgärder.....	32
Kompetensutvecklingsprojekt.....	34
Kontaktuppgifter projekt- och investeringsstöd samt rådgivning.....	35

Grödan

Ansvarig utgivare: Maria Leclercq **Redaktion:** Avdelningen för djur, landsbygd och livsmedel **Layout:** Linnea Barrefelt
Omslagsfoto: Madeleine Säll **Foto:** Länsstyrelsens personal om inte annat anges, samt diverse bildbyråer. **Tryck:** Exakta Print i Malmö

Strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023–2027

Så beskriver den strategiska planen vår jordbrukspolitik.

Varje land i EU ska ta fram en så kallad strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik under åren 2023–2027. I den strategiska planen står det till exempel vilka mål vi ska uppnå och vad du kan få stöd och ersättningar för.

Den 22 september 2022 fattade den förra regeringen beslut om planen och den godkändes av EU-kommissionen den 28 oktober. Det är regeringen som ansvarar för innehållet i den strategiska planen. Regeringen ansvarar även för den svenska förordningen.

Jordbruksverket ansvarar för att stöden ska vara möjliga att söka från 2023. Det innebär till exempel att de tar fram föreskrifter, information om stöden och e-tjänster. Den totala budgeten för den strategiska planen är cirka 60 miljarder kronor för perioden 2023–2027. Pengarna kommer både från EU och Sverige. EU står för 45 miljarder kronor och Sverige för 15 miljarder kronor.

EU:s mål med den gemensamma jordbrukspolitiken

EU:s nya jordbrukspolitik ska ge medlemsländerna bättre möjlighet att hantera de utmaningar som livsmedelssektorn och landsbygderna står inför, som klimatförändringar, hotad biologisk mångfald samt företagens lönsamhet och konkurrenskraft. Samtidigt ska länderna kunna fortsätta att stödja lantbrukare på ett sätt som bidrar till ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk.

Planen utgår ifrån tre EU-gemensamma mål

Den strategiska planen ska:

- Främja en smart, konkurrenskraftig, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor som garanterar livsmedelsförsörjningen.
- Stödja miljövard och klimatåtgärder och bidra till EU:s mål om miljö- och klimat.
- Förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden.

EU-gemensamma målen är uppdelade i nio särskilda mål

Målen ska:

- Säkra jordbrukaren en skälig inkomst.
- Öka konkurrenskraften.
- Stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan.
- Motverka klimatförändringar, klimatanpassa jordbruket och främja hållbar energi.
- Främja hållbar utveckling och effektiv användning av naturresurser.
- Bidra till att hejda förlusten av biologisk mångfald, stärka ekosystemen och bevara livsmiljöer och landskap.
- Främja generationsskiftet.
- Bidra till levande landsbygder.
- Säkerställa hög livsmedelskvalitet och ett gott djurskydd.

Länsstyrelsen satsar på informations- träffar inför nya programperioden

Ny programperiod kan innebära lite av en informationsflod för den enskilde lantbrukaren. Därför satsar Länsstyrelsen Östergötland på att medverka vid informationsträffar under början av 2023.

Kristoffer Hellberg, chef för Enheten för jordbrukarstöd och Magnus Roback, koordinator för investeringsstöd på Enheten för landsbygd medverkade under en informationsträff som arrangerades av Lantbrukarnas Riksförbund, (LRF), på Vreta Kluster i januari.

Lyssnade gjorde ett 60-tal personer, främst lantbrukare, men även konsulter från olika konsultföretag i länet.

– Det var en intresserad stämning och man hörde på frågorna som kom att man var väldigt intresserad av detaljerna. Och jag förstår det, nu är vi i ett läge där lantbrukaren funderar på: vad innebär det här i praktiken, vad behöver jag tänka på? berättar Kristoffer Hellberg.

Varför genomför Länsstyrelsen just informations- träffar?

– Jag tror att det finns ett behov av kommunikation och jag tror att det är just lantbrukarna som behöver den – därför har vi valt att satsa på den typen av kommunikation just i år. Vi kommer även ha två lunchwebbinarier tillsammans med LRF i början av mars, som vi planerar att spela in och publicera på Länsstyrelsen Östergötlands Youtube-kanal. Utöver detta finns det mycket bra information på Jordbruksverkets hemsida, så vi försöker sprida den informationen så brett vi kan, säger Kristoffer. Under träffen i januari pratade Länsstyrelsen om – och besvarade frågor kring nyheterna inom nya stöden.

– Inom investeringsstöden kommer vi satsa på stödet för täckdikning. Det kommer vara cirka 13 miljoner i budget till stödet varje år, så totalt mellan 65 och 70 miljoner under de kommande åren. Lantbrukaren behöver inte heller genomföra täckdikningen året man söker stödet, utan söker man i år 2023, kan man genomföra investeringen 2024, eller 2025, säger Magnus Roback.

– Vi kommer bland annat att använda oss av satellitteknik för att kontrollera att villkoren för stöden följs. Sen kommer vi be lantbrukarna åtgärda eventuella brister innan säsongen är slut, i stället för att det leder direkt till sanktioner. Så vi ger lite förvarning kring vad som kommer behöva åtgärdas. Det blir en tydligare kommunika-

Kristoffer Hellberg och Magnus Roback.

tion mot lantbrukaren helt enkelt, säger Kristoffer. Den nya strategiska planen har en ökad ambition kopplad till miljö och klimat, vilket gynnar vissa och skapar utmaningar för andra.

– Det beror väldigt mycket på vad du har för drift, var gården ligger samt hur din uppsättning av stöd ser ut. Det är svårt att dra några generella slutsatser utan det ligger väldigt mycket på gårdsnivå, säger Kristoffer.

Vad vill ni skicka med lantbrukarna?

– Att det finns möjligheter i de här stöden. I ett antal stöd går vi från fleråriga till ettåriga åtaganden, det finns en ökad flexibilitet i det. Det finns möjlighet för lantbrukaren att ändra i sina åtaganden över tid. Och det är lättare att gå in i någonting utan att känna att man binder upp sig under många år, avslutar Kristoffer Hellberg.

Ta del av informationsträffarna på Länsstyrelsen Östergötlands Youtube-kanal :

www.youtube.com/Lstostergotland

Ny teknik för ökad dialog

– det ska vara lätt att göra rätt

Från och med 2023 kommer Jordbruksverket att använda en ny teknik för uppföljning av jordbruksmark med hjälp av satellitbilder. Om du får brev om uppföljning av jordbruksmark behöver du agera.

Så går uppföljningen till

Under året tas satellitbilder vid flera tillfällen. Ett datorprogram analyserar sedan bilderna och jämför med bilder tagna tidigare. En pixel är 10 gånger 10 meter vilket gör att det inte går att se några detaljer. Tekniken är densamma som Jordbruksverket och länsstyrelserna tidigare använt för att kontrollera aktivitetskravet.

I SAM Internet kommer det finnas en ny rapport, ”Markuppföljningsrapport”, som visar vilken status du har på de skiften som du har sökt stöd för.

Uppföljningen gäller grundläggande krav och stöd villkor

Första uppföljningen varje år görs tidigt och syftet är att se till att marken uppfyller grundläggande krav. Marken ska kunna användas till jordbruksverksamhet under hela året och därför vara fri från exempelvis byggnader, hårdgjorda vägar och permanenta upplag. Den ska inte heller bestå av skog eller skogsplantering.

Därefter kommer uppföljningen gälla skiften du kan få stöd för och att

dessa uppfyller gällande stöd villkor. Det första stöd villkor som Sverige gör uppföljning på är aktivitetskravet. Det innebär att du senast den 31 oktober ska ha gjort något av följande på varje skifte: odlat, låtit beta, putsat, slagit av eller jordbearbetat.

Hur påverkas du som lantbrukare?

Analyserna görs löpande fram till mitten av september. Om analysen av satellitbilderna visar att marken ger rätt till stöd och att aktivitetskravet är uppfyllt behöver du som lantbrukare inte göra någonting.

Visar däremot resultaten att skiften inte är stödberättigande eller stämmer överens med din ansökan om stöd kommer du att få ett brev om detta. Där står det vilka åtgärder du kan vidta för att berörda ytor ska bli stödberättigande, (i regel en åtgärd per skifte eller avvikelser).

Du kan ändra grödkod och skiftesgränser senast den 31 augusti. Du kan dra tillbaka hela eller delar av din ansökan. Du kan också skicka in ett geotagat foto som styrker att villkor är uppfyllda eller aktivitet är genomförd på skiftet.

Ett geotagat foto är ett foto med data om till exempel GPS-koordinater och tidpunkt för när bilden togs.

Mobil-appen för att ta och skicka in geotaggade foton släpps till sommaren 2023. Fotot måste tas med appen men du måste inte vara uppkopplad mot internet för att ta fotot. Du behöver inte heller skapa något konto eller logga in för att använda appen.

Om du inte vill eller kan använda mobil-appen kan du ta hjälp av någon annan, till exempel en anhörig eller konsult. I brevet som skickas ut vid eventuell avvikelse står mer information om hur du gör.

Du ska ha uppfyllt aktivitetskravet och tagit fotot senast den 31 oktober.

Avdrag om du inte åtgärdar avvikelser

Om du inte skickar in ett svar eller justerar din ansökan kvarstår resultatet från uppföljningen. Eventuellt innebär det att skiftet inte godkänns i din ansökan. Det kan göra att du får extra avdrag på utbetalning av stöd. Avdrag beräknas alltid på hela skiftets areal.

Förändringar i jordbrukarstöden

Med en ny jordbrukspolitik kommer även en del justeringar av stöden. Här är en överblick av förändringar i jordbrukarstöden jämfört med tidigare period. Läs mer om förändringarna på kommande sidor.

Stöd 2015-2022

Direktstöd

- Gårdsstöd
- Förgröningsstöd
- Nötkreaturstöd
- Unga jordbrukare

Miljöersättningar

- Betesmarker och slåtterängar
- Restaurering av betesmarker och slåtterängar
- Våtmarker
- Skyddszoner
- Vallodling
- Ekologisk produktion
- Omställning till ekologisk produktion

Övriga stöd

- Kompensationsstödet

Stöd 2023-2027

Direktstöd

- Gårdsstöd
- Nötkreaturstöd
- Unga jordbrukare

Ettåriga miljö- och klimatersättningar

- Ekologisk produktion
- Kolinlagring och minskat kväveläckage
- Precisionsodling - planering

Miljöersättningar

- Betesmarker och slåtterängar
- Restaurering av betesmarker och slåtterängar
- Våtmarker
- Skyddszoner

Övriga stöd

- Kompensationsstödet

Nytt om direktstöd

I gruppen direktstöd ingår sedan tidigare gårdsstöd, stöd till unga jordbrukare och nötkreaturstöd. Från och med år 2023 tillkommer så kallade eco-schemes, som är ettåriga miljö- och klimatersättningar. De är ersättning för ekologisk produktion, ersättning för kolinlagring och minskat kväveläckage samt ersättning för precisionsodling – planering. Gemensamt för dessa stöd är:

- För att få utbetalning i direktstöden behöver du antingen söka gårdsstöd för minst 4 ha godkänd mark, eller ansöka om nötkreaturstöd och eventuellt andra direktstöd motsvarande ett totalt värde på minst 100 euro.
- Direktstöden är finansierade helt av EU.
- Ersättningsnivåerna kan variera från år till år beroende på hur många som söker stöden och hur eurokursen är när växelkursen sätts den 30 september det aktuella stödåret.
- Direktstöden är ettåriga, du måste alltså söka utbetalning varje år som du vill ha ersättningarna.

Grundvillkor

Det du sedan tidigare känner igen som tvärvillkor har förändrats och kallas grundvillkor från år 2023. De flesta grundvillkor är oförändrade jämfört med tidigare tvärvillkor.

Det finns även nya villkor och en del av dem är sådana som redan finns i svensk lagstiftning. Sverige inför också nya villkor för att uppnå målen i EU:s regelverk för den gemensamma jordbrukspolitik.

Tre av grundvillkoren påminner om villkor som tidigare fanns i förgröningsstödet:

- Villkor om att skydda betesmarker och slåtterängar i Natura 2000-områden.
- Villkor om gröddiversifiering ersätts av grundvillkoret om växtföljd.
- Villkor om ekologiska fokusarealer ersätts av grundvillkoret om miljötytor på 4 procent av åkermarksarealen.

De största förändringarna för grundvillkoret om miljötytor jämfört med det som tidigare gällde för ekologisk fokusareal i förgröningsstödet är följande:

- Svartträda är inte godkänd som miljöyta, varken på trädor eller obrukade fältkanter.
- Miljötytorna får inte användas för produktion. Det innebär att salix, vallinsådd, mellangröda och kvävefixerande grödor inte är godkända miljötytor.
- Företag med ekologisk produktion behöver ha miljötytor.
- Gränsen för företag som behöver ha miljötytor sänks från 15 till 10 hektar. Det innebär att det bara är företag som har mindre än 10 hektar åkermark som är undantagna från villkoret.

Länsstyrelsen Östergötland påbörjar kontrollerna av grundvillkor i februari.

Undantag i grundvillkor om miljötytor och växtföljd år 2023

Under 2023 finns ett undantag för miljöytan bevuxen träda. Undantaget innebär att du får använda areal redovisad som bevuxen träda för produktion. Du får dock inte odla majs, sojabönor eller energiskog på arealen. Om undantaget utnyttjas är det viktigt att komma ihåg att redovisa arealen som miljöyta i SAM-ansökan. Om inte villkoret om att redovisa miljöyta uppfylls, kommer det att medföra avvikelse i grundvillkoren och avdrag på utbetalningar.

År 2023 finns även ett undantag från grundvillkoret om växtföljd. Tänk dock på att det du odlar i år (inklusive höstsådden), påverkar möjligheten att uppfylla grundvillkoret om växtföljd år 2024.

Gårdsstöd

Du behöver inte längre ha stödrätter för att få gårdsstöd. Stödrätterna förlorar sitt värde och går inte att lösa in. Gårdsstödet blir högre för de första 150 hektaren jordbruksmark jämfört med den areal som överstiger 150 hektar. För att få fullt gårdsstöd måste du följa grundvillkoren.

Stöd till unga jordbrukare

Den övre gränsen för hur många hektar du kan få stöd för är höjd från 90 till 200 hektar. Från 2023 finns det krav på gymnasieexamen eller arbetslivserfarenhet inom jordbruk-, trädgård- eller rennäring motsvarande 12 månaders heltidsarbete. Du ska skicka in intyg om lämplig utbildning eller lämplig arbetslivserfarenhet ihop med din SAM-ansökan. Juridisk person som söker stöd till unga jordbrukare ska liksom tidigare även skicka in ett underlag som visar ägarförhållandena i företaget.

Nötkreaturstödet

Nötkreaturstödet söks genom att du anger registreringsnummer för anläggningar (kallades tidigare produktionsplatsnummer) där du har eller har haft nötkreatur under räkningsperioden från och med augusti 2022 till och med juli 2023.

Avdragsreglerna för märkning, journalföring och rapportering har skärpts av EU, vilket innebär att den som inte följer villkoren kan få ett högre avdrag än tidigare. En glädjande nyhet i nötkreaturstödet är dock att du som köpare av ett nötkreatur inte längre riskerar att bli utan ersättning för din del av räkningsperioden till följd av att tidigare lantbrukare har gjort något fel gällande märkning, journalföring eller CDB-rapportering av djuret.

Ettåriga miljö- och klimatersättningar

Ekologisk produktion

Ersättning för omställning till ekologisk produktion och ersättning för ekologisk produktion har slagits ihop till en ettårig ersättning. Om du vill ansöka om utbetalning för djurhållning behöver du fylla i uppgifter om djuren i fliken Uppgifter om djurbaserade stöd. En nyhet för 2023 är du aktivt behöver kryssa i ansökan om utbetalning för varje skifte som du vill söka utbetalning för i bilden Ange gröda och stöd i SAM Internet, även för endast djurtillägg. Detta gäller alltså även vallar!

Observera att kravet på att redovisa miljöytor på 4 procent av marken i SAM Internet även gäller lantbrukare med ekologisk produktion.

Alla åtaganden för ekologisk produktion är avslutade vid årsskiftet 2022/2023. Om du vill ha ersättning för ekologisk produktion måste du söka den nya ersättningen i din SAM-ansökan.

Nya grödor som du kan få ersättning för är aprikos, persika, hasselnötter, valnötter, gojibär, kiwi, minikiwi, blåbärstry och sibiriskt blåbär.

Antal djurenheter per tacka och get av honkön höjs från 0,15 till 0,20.

Det är inte längre möjligt att få ersättning för betesmarker inom ersättningen för ekologisk produktion.

Kolinlagring och minskat kväveläckage

Den tidigare femåriga ersättningen för minskat kväveläckage har gjorts om och blivit ettårig. Villkoren för fånggröda och vårbearbetning är samma som tidigare. Dessutom har stödet för mellangröda tillkommit.

Fånggröda

Om din mark ligger i nitratkänsligt område kan du få ersättning för att minska kväveläckage genom att odla fånggröda. Ersättningen ska bidra till att minska läckaget av växtnäring från åkermark ut i sjöar och vattendrag och på så sätt minska övergödning i dem.

Ersättningen för fånggrödor höjs jämfört med tidigare.

Mellangröda

För mark som ligger utanför kompensationsområde eller inom stödområde 6 till 12 kan du få ersättning för att lagra in kol i marken genom att odla mellangröda. Genom att odla mellangröda bidrar du till att minska klimatpåverkan och växtnäringsläckaget från din åkermark. Samtidigt gör du marken bördigare.

Mellangröda är växtlighet som växer mellan två huvudgrödor för att öka kolinlagring i marken. Slätter-, frö- eller betesvall samt bevuxen träda eller majs räknas inte som huvudgrödor.

Val av arter i utsädet till mellangröda är fritt så länge syftet med ersättningen uppnås. Det får dock vara högst 30 viktprocent baljväxter i utsädet.

- Mellangrödan får inte användas för slätter, bete, foder eller annan produktion förrän efter brytningsdatum.
- Mellangrödan får inte övergå till huvudgröda året efter. Inte heller får du ha marken i träda året efter, men du får ha obrukad fältkant.
- Du får inte gödsla marken från det att du skördat huvudgrödan tills först efter brytningsdatum.
- Du får inte täckdika marken förrän efter brytningsdatum.

Vårbearbetning

Ligger din mark i nitratkänsligt område kan du även söka ersättning för att vårbearbeta marken. Även denna ersättning ska bidra till att minska läckage av växtnäring från åkermark ut i sjöar och vattendrag.

Vårbearbetning kan sökas enskilt eller i kombination med antingen fånggröda eller mellangröda.

Ersättningen för vårbearbetning höjs jämfört med tidigare.

Precisionsodling – planering

Det här är en helt ny ettårig ersättning. Marken som du kan få stöd för ska finnas i nitratkänsligt område och ska inte ha permanenta grödor eller ligga i träda. Syftet är att bidra till att anpassa gödsling till grödors behov och därmed undvika utlakning av jordbruksmarken.

Du får ersättningen för att ta fram olika dokument och analysresultat för att kunna behovsanpassa växtnäring för dina marker. Dokumenten som ska tas fram/vara aktuella är:

- Växtodlingsplan
- Växtnäringsbalans
- Markkartering
- Gödselanalys – flytgödsel (endast om du använder flytgödsel)

Senast den 15 juni 2023 måste du ange i ansökan när dokumenten har skapats

Du behöver också ha en 2 meter bred bevuxen zon runt dräneringsbrunnar ovan mark som ligger på åkermark som du söker denna ersättning för.

Fleråriga miljö- och klimatersättningar

Miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar

Alla gamla åtaganden för miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar avslutades 2022. Därför måste alla som vill ha ett nytt femårigt åtagande söka miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar 2023.

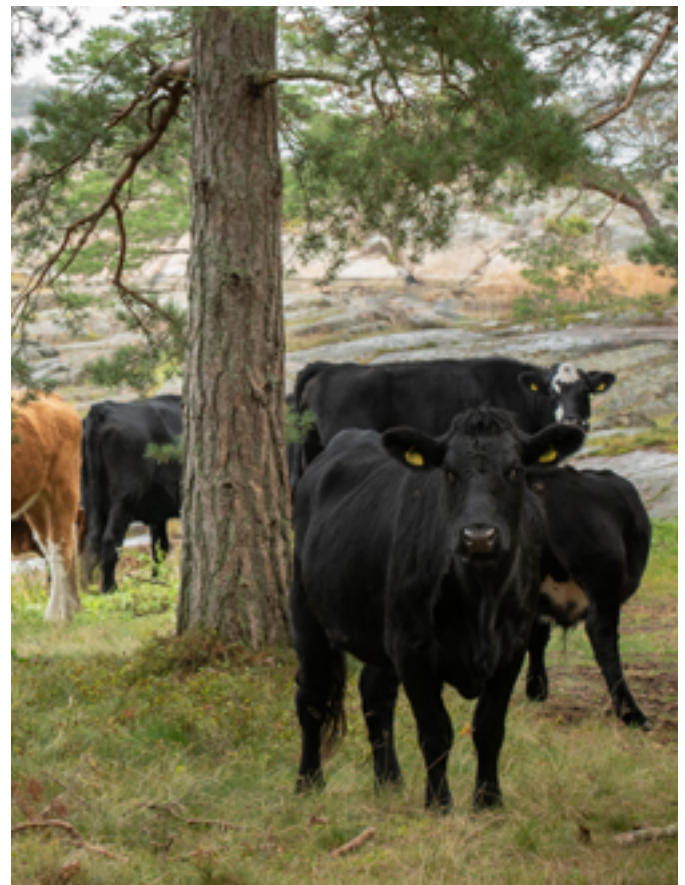
Kravet på att Länsstyrelsen ska fastställa särskilda skötselvillkor för varje enskild mark med särskild skötsel tas bort. Vissa markklasser, till exempel betesmarker med särskilda värden och skogsbeten, får i stället villkor som gäller för alla marker med samma markklass, så kallade särskilda villkor.

Tänk på att villkoren inte är likadana som tidigare i de nya femåriga åtagandena. Det är därför viktigt att du tar reda på vad som gäller för ditt åtagande i ditt nya åtagandebeslut med tillhörande markklassbilaga och karta. Det som tidigare hette åtagandeplan ersätts nu med en markklassbilaga som är en del i ditt nya åtagandebeslut.

Du måste söka utbetalning för alla dina skiften som du söker åtagande för 2023 eftersom det är första året i åtagandet. Följande år räcker det att skiften motsvarande 75 procent av befintlig åtagandeareal ingår i ansökan om utbetalning. Varje enskilt skifte måste dock ingå i ansökan om utbetalning minst vartannat år.

Ersättningen höjs för betesmarker och slätterängar med allmänna värden till 1 850 kronor och för betesmarker med särskilda värden till 3 950 kronor.

Ersättning för komplementen lövtäkt och bränning ingår inte längre i miljöersättningen. Det ska i stället finnas möjlighet att söka ersättning för dessa komplement hos Naturvårdsverket som en nationell ersättning. Övriga komplement ingår fortfarande i miljöersättningen.

Restaurering av betesmarker och slätterängar

Från och med 2023 ansvarar Naturvårdsverket för restaurering av betesmarker och slätterängar som en nationell ersättning. Du kan därmed inte söka ett nytt åtagande eller utöka ditt åtagande. Om du vill söka ny ersättning ska du i stället kontakta Naturvårdsverket.

Du som har pågående åtagande för restaurering av betesmarker och slätterängar kan dock söka utbetalning till dess att det femåriga åtagandet har tagit slut.

Skyddszoner

Maxbredden för skyddszoner minskas till 10 meter. Minsta bredd är fortsatt 6 meter. Det går inte längre att få ersättning för mark som skadats av vägsalt. Ersättningen för anpassade skyddszoner ökas till 10 000 kronor per hektar och marken du söker för måste ligga inom erosionsbenäget område.

Våtmarker

Det är inga ändringar i ersättningen för skötsel av våtmarker och dammar jämfört med tidigare.

Kom ihåg att söka utbetalning för pågående våtmarkssåtagande även om åtagandet inte syns på skiftet i SAM Internet. Du kan även skriva under Övriga upplysningar att du söker åtagande eller utbetalning på skiftet.

Om du har en pågående skötselersättning för våtmarker och dammar (startår 2014 eller senare) kommer du få ett nytt beslut om åtagande för den kvarvarande perioden. Allt är samma som tidigare förutom att beslutet har uppdaterats med grundvillkoren.

Kompensationsstödet

Många av stödbeloppen i kompensationsstödet har ändrats jämfört med tidigare år. Höjt stödbelopp för jordbrukstyp 2 har bland annat minskat skillnaden i ersättning för jordbrukstyp 1 och 2. Ersättningen för växtodling av jordbrukstyp 4 är nu 800 kronor per hektar för samtliga kompensationsområden i länet.

En annan förändring i kompensationsstödet är att omräkningsfaktorn för tackor och getter har höjts från 0,15 till 0,20 djurenheter.

Nya stödbelopp för jordbrukstyp 1-3 i Östergötland (ersättning per hektar grovfodergröda baserat på djurtäthet)

Område	Typ 1	Typ 2	Typ 3	Omfattar delar av kommun
6	2 100	1 400	400	Ydre
7	1 600	1 000	250	Boxholm, Kinda, Linköping, Motala, Ydre, Ödeshög
8	1 300	900	300	Mjölby, Norrköping
9	1 00	800	0	Finspång, Kinda, Linköping, Norrköping, Söderköping, Valdemarsvik, Åtvidaberg
10	800	800	0	Söderköping, Valdemarsvik
12	1 900	1 100	300	Norrköping, Söderköping

Att tänka på inför SAM-ansökan 2023

Här berättar vi om det vi tror kan vara bra att tänka på när du sitter med din SAM-ansökan 2023.

Övriga upplysningar i SAM Internet

Under de senaste åren har vi fått in mycket information i ansökningarna under Övriga upplysningar, vilket oftast är bra, men en del av den information vi får in är sådant som egentligen inte tillför ansökan något. Vi vill uppmana dig att tänka på nedanstående när du skriver under Övriga upplysningar:

- Det ska vara information som tillför eller påverkar ansökan på något sätt. Det kan till exempel vara:
 - Ändring, minskning eller ökning av skiftes- eller åtagandeareal som inte kan registreras direkt på block eller skiften.
 - Information om uppsagt arrende.
- Informationen ska medföra att vi behöver göra något aktivt med din ansökan.
- Informationen ska vara specifik och tydlig så att den är lätt att förstå.
- Om det är något som du är osäker på är det bättre att du ringer eller mejlar till oss, än att du skriver om det under "Övriga upplysningar".

När du ska ta över mark

Om du ska ta över mark 2023 behöver du tänka på detta:

- Om du tar över mark eller djur senast den 13 april, ska du ta med alla djur och all mark i din egen SAM-ansökan. Om du inte tar över åtaganden behövs då ingen separat blankett för överlåtelsen. Det är viktigt att inte både överlåtare och övertagare söker stöd för samma mark.
- Om du även tar över åtagande så ska du anmäla detta på blanketten "Övertagande av åtagande och utbetalning av miljöersättningar".
- Om överlåtelsen gäller hela SAM-ansökan och sker efter den 13 april ska du skicka in blanketten "Övertagande av hela SAM-ansökan". Du behöver skicka in den till Länsstyrelsen innan vi börjar fatta beslut om utbetalning. Därefter går det inte längre att ta över en SAM-ansökan. Hanteringen underlättas om blanketten kommer in till oss före september månad.
- Om du ska överta åtagande för hotade husdjursraser så ska du skicka in blanketten "Övertagande – hotade husdjursraser". Denna blankett ska skickas till Jordbruksverket.

När du ansöker om stöd för ny mark

Tänk på att arealen du söker stöd för ska vara godkänd som jordbruksmark under hela året från den 1 januari till den 31 december. Även om ansökan lämnas in först under våren så kan Länsstyrelsen och Jordbruksverket med hjälp av sparade satellitbilder i efterhand kontrollera hur arealen såg ut den 1 januari.

När du gör ansökan om stöd till unga jordbrukare

Tänk på att det vid en kontroll ska kunna visas att den unga jordbrukaren fattar beslut om företagets ekonomi, ledning och dagliga verksamhet. Vid en kontroll tittar vi till exempel på fakturor, avtal och mötesprotokoll för att se hur ansvaret i företaget är fördelat, vem som skriver under handlingar och står som företagets referens i olika sammanhang.

Om juridisk person söker stöd till unga jordbrukare ska underlag som visar ägarförhållanden ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 13 april 2023. Om underlaget skickats in med tidigare års ansökan och ägarfördelningen är oförändrad, kan du bekräfta under Övriga upplysningar i SAM-ansökan att tidigare inskickat underlag fortfarande gäller.

Restaurering av betesmarker och slätterängar

Tänk på att du som har haft mark i restaureringsstöd 2018–2022 behöver söka ett nytt 5-årigt åtagande för betesmarker och slätterängar på dessa block i år om du vill ha den restaurerade marken i ett åtagande för betesmarker och slätterängar framöver. Har markerna ännu inte slutbesiktats av Länsstyrelsen behöver du göra ett blockändringsförslag i SAM-ansökan då blocket fortfarande är klassat som restaureringsmark. Ändra ägoslag till betesmark och sök nytt åtagande under Ange gröda och stöd i ansökan. Under våren kommer de block som ännu inte har besökts att slutbesiktas och markklasser kommer därefter att fastställas av Länsstyrelsen.

Du som har pågående åtagande för restaurering av betesmarker och slätterängar ska göra åtgärder enligt din restaureringsplan och kan söka utbetalning till dess att det 5-åriga åtagandet har tagit slut. Inga nya åtaganden kan sökas.

Miljöersättning för vallodling

Åtaganden om miljöersättning för vallodling, som sedan tidigare har en åtagandeperiod som omfattar år 2023, gäller fortfarande. Du som har ett sådant åtagande förväntas precis som vanligt ansöka om utbetalning för vallodling motsvarande 80–120 procent av åtagandearealen. I år är det inte möjligt att ansöka om nya åtaganden för vallodling. Det är inte heller möjligt att utöka befintliga åtaganden eller förlänga de åtaganden som gick ut ifjol. Tänk på att villkoret om treårig liggtid för vallar som ingått i miljöersättningen gäller även om åtagandet har tagit slut. Detta kan vara bra att tänka på om du flyttar utbetalningen till nya vallskiften.

SAM Internet 2023

Sedan den 9 februari är SAM Internet öppet för 2023 års SAM-ansökningar. Sista ansökningsdag utan avdrag är den 13 april. Du kan läsa de senaste nyheterna om SAM Internet på [Jordbruksverkets hemsida](#).

Webbläsare: Google Chrome, Microsoft Edge eller Firefox kan användas. E-tjänsten är anpassad för dator och fungerar inte på mobiltelefoner eller surfplattor.

Fullmakter: För att du ska kunna logga in i SAM Internet och fylla i SAM-ansökan som företrädare för en juridisk person, behöver Jordbruksverket först registrera en fullmakt från den juridiska personen till dig. Om en fullmakt lämnades in tidigare år kanske den fortfarande gäller, beroende på vilken giltighetstid som då angavs på fullmakten. Skicka in eventuella fullmakter till Jordbruksverket i god tid före sista ansökningsdag.

Privatpersoner har möjlighet att ge någon en fullmakt direkt på Mina sidor, efter inloggning med egen e-legitimation.

Om du tar över ett helt jordbruksföretag: Om det är första året som du söker stöd i SAM Internet och den lantbrukare som tidigare brukade marken inte ska lämna in någon egen ansökan alls i år, kan du få möjlighet att hämta uppgifter från förra årets SAM-ansökan, i stället för att fylla i allting manuellt. Om detta låter intressant kan du höra av dig till oss på Länsstyrelsen. För att det ska fungera får varken du eller den tidigare lantbrukaren ha påbörjat SAM-ansökan för år 2023.

Insamling av statistik i SAM Internet: Nytt för i år är att viss statistik till EU-kommissionen samlas in i SAM-ansökan. Det gäller:

- Kön på den eller de personer som är huvudansvariga för verksamheten (om sökande är en juridisk person).
- Andel av den totala marken i SAM-ansökan som är ekologiskt certifierad.
- Om mark som ingår i ansökan om ekologisk ersättning är under omställning eller färdigomställd.

Om du äger eller kontrollerar fler företag: En annan nyhet för i år är att du ska uppge om du äger eller kontrollerar fler företag. Det gäller alla typer av företag som bedriver en ekonomisk verksamhet, oberoende av juridisk form på företaget. Om du äger eller kontrollerar fler företag ska du ange organisationsnummer för alla dessa företag. För enskilda firmor är organisationsnumret samma som ägarens personnummer. Uppgifter lämnas under fliken Övriga uppgifter.

Vi hjälper dig: Inne i SAM Internet finns som vanligt många bra tips och länkar till mer information. När du fyller i din ansökan har du även stöd av det automatiska systemet med Fel, Varningar och Observera som öppnas när du går in i fliken Översikt.

Du är alltid välkommen att höra av dig till oss med eventuella frågor. Var gärna inloggad i SAM Internet när du ringer till oss. Längst ner i Start-fliken i SAM Internet kan du bocka i en ruta för att ge oss möjlighet att se hur just din ansökan ser ut.

Viktiga datum för SAM-ansökan 2023

Det är en hel del att hålla reda på inför SAM-ansökan och inte minst finns det datum som är viktiga att lägga på minnet. Under sensommaren och hösten har även nya datum tillkommit gällande möjligheter att ändra i SAM-ansökan. Gå in på Jordbruksverkets hemsida för att läsa hela listan med viktiga datum.

Den 13 april

- **Sista datum för SAM-ansökan 2023.**
- För att kunna få gårdsstöd ska du senast 13 april söka för minst 4 hektar.
- Om du söker ersättning för ekologisk produktion är 13 april sista dag att anmäla din produktion till det företag som ska certifiera produktionen.
- Om juridisk person söker stöd till unga jordbrukare ska handlingar som visar hur ägandet är fördelat finnas hos Länsstyrelsen.
- Om du söker stödet till unga jordbrukare måste du senast 13 april skicka in underlag som visar att du har lämplig utbildning eller lämplig arbetslivserfarenhet.
- Sista dag att ange minst ett registreringsnummer för anläggning (kallades förut produktionsplatsnummer) för alla stöd och ersättningar där det behövs.

Den 8 maj

- Om din SAM-ansökan kommer in efter den 13 april minskar ditt stöd med 1 procent för varje arbetsdag som ansökan är försenad. Om din SAM-ansökan kommer in efter den 8 maj får du inga pengar alls.
- Du måste ha minst 4 hektar jordbruksmark för att ansökan om gårdsstöd ska räknas som inkommen 2023.
- Om du ska ta över mer mark måste du ha ansökt om det så du har minst 4 hektar i ansökan om gårdsstöd.

Den 15 juni

- Sista dag att lägga till block och skiften i SAM.
- Om du ska ta över delar av ett jordbruksföretag är 15 juni sista dag att ansöka om att överta en annan lantbrukares SAM-ansökan eller åtagande.
- Sista dag att ändra eller ange fler registreringsnummer för anläggningar (kallades förut produktionsplatsnummer) för alla stöd och ersättningar där det är möjligt.

Digital brevlåda

Med en digital brevlåda får du post från Länsstyrelsen och andra myndigheter digitalt istället för på papper. Det är snabbt, säkert och miljövänligt.

Länsstyrelsen och Jordbruksverket erbjuder digital post i vissa av våra ärenden. Du som föredrar att få din post digitalt istället för på papper kan skaffa en digital brevlåda. Det enda du behöver är e-legitimation, till exempel mobilt BankID. Med en digital brevlåda har du alltid tillgång till din post, och kan läsa den på datorn, surfplattan och mobilen. Säkerheten är högre än för vanlig e-post och papperspost.

Tjänsten är frivillig och du väljer själv vilka du vill få digital post från. Både privatpersoner och företag kan skaffa en digital brevlåda.

Läs mer på lansstyrelsen.se om hur du skaffar digital brevlåda.

Den 31 augusti

- I vissa fall sista dag att ändra gränser på ett block eller skifte i ansökan, samt att ändra grödkod.

Den 31 oktober

- Senast 31 oktober ska du ha skött din jordbruksmark enligt reglerna för gårdsstödet.
- Om du söker kompensationsstöd eller miljöersättning för vallodling eller betesmarker och slåtterängar ska du ha skördat eller låtit beta aktuella skiften med grovfodergrödor (såsom exempelvis vallar och naturbetesmarker).
- Du kan dra tillbaka skiften eller hela din ansökan till och med den 31 oktober.
- Om du har fått brev om uppföljning av din jordbruksmark, ska du senast den 31 oktober skicka in ett "geo-taggat" foto, som visar att du uppfyllt villkor eller genomfört en aktivitet.

Service och telefontider för SAM-ansökan 2023

Om du behöver hjälp med din SAM-ansökan kan du ringa telefonnummer: 0771-67 00 00. Var gärna inloggad i SAM Internet när du ringer för då det blir lättare för oss att hjälpa dig. Från och med vecka 13 (den 27 mars) utökas telefontiderna successivt. Telefonsupporten bemannas nationellt och det är inte säkert att du kommer i kontakt med en handläggare från just Länsstyrelsen Östergötland.

Telefontider under ansökansperioden:

	Stödfrågor	Teknisk support
Vecka 13		
måndag-fredag	08 - 16	08 - 20
Vecka 14		
måndag-onsdag	08 - 19	08 - 21
torsdag	08 - 19	08 - 20
fredag-söndag	stängt	10 - 15
Vecka 15		
måndag	stängt	10 - 15
tisdag-onsdag	08 - 21	08 - 22
torsdag	08 - 21	08 - 24

Länsstyrelsen i Östergötland har support kvällen den 11 april

0771- 67 00 00

Aktuellt nummer till teknisk support presenteras på [webbplatsen för SAM Internet](#).

På webbplatsen för SAM Internet hittar du även ett formulär som kan användas för att anmäla tekniska problem.

Du kan hitta mycket information om stöden och ersättningarna på Jordbruksverkets webbplats, www.jordbruksverket.se.

Där finns även blanketter för överlåtelse och forumet Fråga oss, där du kan ställa frågor och hitta svar om det mesta som Jordbruksverket arbetar med.

Kontrollverksamheten 2023

Kontroller av jordbrukarstöden görs för att säkerställa att uppgifterna i lantbrukarens ansökan stämmer med de faktiska förhållandena, att djur är korrekt märkta, journalförda och rapporterade till CDB-register och förflyttningsregister. Allt för att säkerställa att det blir korrekta utbetalningar.

Trots att all jordbruksmark i Sverige kommer att följas upp med satellitbilder (se informationen på sidan 6) kommer de ordinarie fältkontrollerna av jordbrukarstöden att pågå.

På grund av den digitala uppföljningen av jordbruksmark kommer länsstyrelserna inte utföra lika många kontroller i fält som tidigare. Det finns dock skötselvillkor kopplade till stöden som bäst kontrolleras på plats och som är svåra att se eller ännu inte är möjliga att kontrollera via satellitbilder. Det kan exempelvis vara villkor som att en betesmark ska vara tillräckligt avbetad och inte ha en ansamling av vegetation, att det inte finns igenväxning av lövsly eller att man inte har gjort en otillåten åtgärd i en betesmark, som att så in en ny grässvål utan tillstånd eller att ha gödslat.

Den största förändringen 2023 är att alla län numera har samma kontrollfrekvens för de olika ersättningar som finns att söka. Innan hade länen olika beroende på hur mycket avvikelser respektive län hittade i kontrollerna varje år.

Vi kommer inte längre att kontrollera gårdsstödet i fält men fältkontroller kommer utföras för i stort sett alla andra ersättningar i en lite mindre omfattning än tidigare.

En annan förändring är de så kallade kvalitetsutvärderingarna av uppföljningen av jordbruksmark via satellit. Dessa kontroller tas ut av EU-kommissionen och Länsstyrelsens personal är de som främst kommer att utföra dessa i fält. Det är ett mindre antal skiften i landet, inte hela ansökningar, som kommer att kvalitetssäkras i fält.

Djurkontroll 2023

En förändring inom djurkontroll är att toleransen som tidigare fanns på 10 procent EU-märkta nötdjur i den egna besättningen försvinner. Om djur nu vid kontrolltillfället har tappat ett eller två märken, vilket gäller både nöt och får, får lantbrukaren som längst 30 dagar på sig att skicka in en bild på djuret eller djuren till Länsstyrelsen att de åter är märkta och på så sätt undvika eventuella sanktioner.

Utbetalningsplan 2023

I tabellen nedan kan du se när Jordbruksverket planerar att betala ut jordbrukarstöden för 2023. Efter första utbetalningstillfället sker utbetalningarna löpande varje vecka. Ibland kan handläggningen ta längre tid, till exempel om en kontroll visat att det finns fel i ansökan.

Då kan utbetalningen komma senare än vad som står i tabellen.

November (delutbetalning)

- Kompensationsstöd
- Miljöersättningar för:
 - Skyddszoner
 - Betesmarker och slåtterängar
 - Vallodling

December (slututbetalning)

- Gårdsstöd
- Stöd till unga jordbrukare
- Nötkreatursstöd
- Djurvälstånd-ersättningar
- Restaurering av betesmarker och slåtterängar
- Miljöersättningar för:
 - Våtmarker och dammar
 - Vallodling
 - Hotade husdjursraser

Januari 2024 (slututbetalning)

- Kompensationsstöd
- Miljöersättningar för:
 - Skyddszoner
 - Betesmarker och slåtterängar

April 2024 (slututbetalning)

- Ersättning för:
 - Ekologisk produktion
 - Precisionsjordbruk
 - Kolinlagring och minskat kväveläckage

Läs mer om de nya
jordbrukarstöden på

[Jordbruksverkets
webbplats](https://jordbruksverket.se/webbplats)

”Pengarna kan bli tungan på vågen”

Nu är det hög tid för östgötar med jordbruks- eller trädgårdsföretag att söka investeringsstöd för ny teknik. Peter Barring, ordförande i styrgruppen för Agtech 2030, tror att det kan snabba på omvandlingen och sänka trösklar för lantbrukare – utmaningen är risktagandet.

Text: Madeleine Säll

Sedan den 3 januari går det via Länsstyrelsen Östergötland att söka investeringsstödet för ny teknik, för utrustning som möjliggör innovativa och hållbara produktionssystem. Utrustningen ska vara baserad på teknik som inte har funnits på den svenska marknaden längre än två år och inte är spridd till mer än fem procent av jämförbara lantbruksföretag.

Peter Barring behöver förmodligen inte presenteras för östgötska

lantbrukare efter hans tid som ordförande i LRF mellan 2009 och 2020. Numera är han ordförande i styrgruppen för Agtech 2030, ett initiativ som syftar till att etablera en innovationsmiljö för morgondagens lantbruk, med fokus på sensorer, digitalteknik, AI och sakernas internet. Initiativet ska bidra till att göra Sverige världsledande inom utvalda jordbruksteknologiområden.

Bakom initiativet finns cirka 20 olika organisationer, däribland Region

Östergötland, Hushållningssällskapet, Vreta Kluster och värdorganisationen Linköpings universitet. Vi träffar Peter en dag på Vreta utbildningscentrum, där han även arbetat som lärare.

Hur viktigt är det att lantbrukare kan och faktiskt investerar i ny teknik i dag?

– Det är avgörande eftersom vi aldrig har haft ett sådant enormt omvandlingstryck på sektorn som

nu. Vi har historiskt ökat produktion och produktivitet genom innovation men senaste 30 åren minskat den svenska produktionen. Nu har trycket på att vi ska göra mer - med mindre påverkan på människa och djur och med mindre användning av fossil energi - exploderat. Inte minst kriget i vår närhet har gjort det tydligt, säger Peter Borring.

När det gäller vad som är prioriterat för att lantbruken ska kunna utvecklas de kommande åren radar Peter upp svaren:

- Lönsamhet över tid. Miljöer som stimulerar, med en tillåtande attityd till innovation. Många pratar om det men är inte så vänligt inställda. Se-

dan behöver vi en attityd i samhället som också ser det här som en möjlighet. Beslutsfattare tenderar ibland att försköna det som var förr, men vi ska inte backa in i framtiden.

Det bubblar på innovationsområdet och inom Agtech är många saker på gång samtidigt. Det pågår 45 olika utvecklingsprojekt, bland annat inom smartare affärsmodeller och beslutstödssystem för bättre och mer precisa beslut.

- Så innovation behöver inte bara handla om skruvar och muttrar.

Hur bra skulle du säga att östgötska lantbrukare är på att investera i ny teknik?

- Svenskt lantbruk är väldigt tekniktungt och vi är förhållandevis teknikoffensiva. Jag kan vara lite självkritisk till branschen också. Historiskt har vi haft lite för låg tröskel och frågan är om det verkligen betalat sig alla gånger. Mycket har sparat mycket tid medan en del har varit svårare att räkna hem, men vi har ett stort teknikintresse som gett oss kunskaper. Mjölkröbotar var vi rätt tidiga på, höga löner kanske har drivit på det. Incitament som höga djurskyddskrav har till exempel gjort att man drivs att vidga tekniken för att ha koll på djuren på olika sätt när besättningarna växer.

Du har själv gård, hur har du hittills investerat i nya grejer?

- Som många andra lantbrukare försöker jag närma mig precisionsodling för att styra behovet till olika delar av fältet, än har det inte gett pengar. Däremot autostyrda traktorer; jag kan köra på natten eller när det är dammigt med bibehållen precision och effektivitet. Det har redan sparat bränsle och minskat trötthet. Sen ska man inte förringa de små detaljerna i vardagen. En av de mest revolutionerade grejerna har varit hörselskyddet med bluetooth.

Numera kan vi springa runt med telefonen medan vi arbetar, vilket ökat säkerheten, ger möjlighet att hålla kontakt socialt, delta i möten, webinarier, prata med kollegor och myndighetspersoner under tiden.

Mest spännande på teknikfronten just nu, tycker han är tekniken som utvecklas inom beslutstöd.

- Vi kan i dag få mycket fakta från våra fält, men där det är jag och min rådgivare som måste komma fram till beslutet. Vi ser att det börjar komma teknik som kan mäta och momentant kan ta beslut, om det till exempel är för fuktigt i marken. I dag litar jag enbart på min "bonnakänsla". Att få hjälp av tekniken, samtidigt som det är viktigt att inte rationalisera bort människan, den avvägningen ser jag med spänning fram emot.

Vilken betydelse kan investeringsstödet ha för östgötska lantbrukare?

- I den bästa av världar kan det snabba på steget in för ny teknik, och kan minska tröskeln för den. Vår största utmaning är att det är ett risktagande om man är allt för snabb. Om det inte är själva kostnaden så kan tekniken vara ett risktagande i sig. Pengarna kan bli tungan på vågen.

Peter Borring.

Vad skulle du vilja säga till dem som tvekar?

– Att alla lantbrukare verkligen måste titta på den ekonomiska hållbarheten i sin investering. Och om man ser teknik som man är nyfiken på, nyttja det här investeringsstödet. Att söka och få avslag är bättre än

att behöva tänka ”jägarns, det här kunde ha varit föremål för det här”. Prata med din ekonomirådgivare, bättre att man slår det ur hågen för att det inte passade än att man inte vågade trycka på knappen. Möjligen med tillägget: Var innovativ men tänk långsiktig robusthet i system.

Stödet för ny teknik behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 3 januari 2023 till 31 maj 2023. Under 2024 är inga ansökningsomgångar beslutade ännu. Läs mer om stödet på sidan 27 och anmäl dig till inspirationsföreläsningen nedan!

Välkomna på idékonferens: "Ny teknik som kan skapa stor nytta på din gård"

Plats: Vreta Kluster eller webinarium i realtid via Youtube

Tid: 22 mars kl. 13.00–16.00

Om innehållet: Teknikutvecklingen i lantbruket går fort. I omvärlden finns intressant teknik som fungerar och kan köpas, samtidigt som den kanske ännu inte nått din gård – eller ens något lantbruk i Sverige. Under konferensen presenteras exempel på ny teknik för att inspirera dig till möjligheten att söka investeringsstöd i nya strategiska planen.

Arrangör: Agtech 2030 genom samarbete mellan Linköpings universitet, Länsstyrelsen Östergötland och Vreta Kluster.

Mer info och anmälan:

www.lansstyrelsen.se/ostergotland

**Agtech
2030**

Det krävs konkurrenskraftiga jordbruksföretag för att öka den svenska livsmedelsproduktionen

Ja, nu är det dags igen för en ny programperiod! Denna gång är namnet den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027. Östergötlands län har under kommande period en budget på 232 miljoner kronor. Kommer det att vara tillräckligt för att utveckla och förstärka den svenska livsmedelsproduktionen?

Den 10 februari i år gav landsbygdsministern Peter Kullgren uppdraget till en särskild statlig utredning för att stärka konkurrenskraften för livsmedelsproducenter, samtidigt som Sveriges högt ställda krav på djurskydd bibehålls. Den som utsetts till särskild utredare är Elisabeth Nilsson, Östergötlands tidigare landshövding. Detta är en åtgärd i rätt riktning för att öka den svenska livsmedelsproduktionen.

I den strategiska planen är det fokus på att öka den svenska livsmedelsproduktionen samt satsningar på miljö och klimat. En hållbar livsmedelsproduktion bör ses utifrån tre dimensioner: miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet. De gröna näringarna ställs inför stora krav på omställning och anpassning. Den verktygslåda som myndigheten har för att hjälpa till är de stöd som finns i den strategiska planen för jordbrukspolitiken 2023–2027.

Men nu måste vi börja handla utifrån där vi befinner oss. Ett steg från vår sida är att börja informera om de projekt- och investeringsstöd som är tillgängliga. Dessa kan du läsa om på kommande sidor i detta nummer av Grödan.

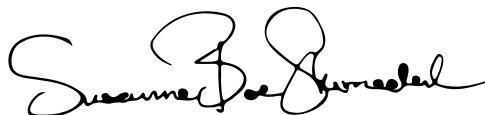
På föregående uppslag har vi precis fått se Peter Borring, ordförande i styrgruppen för Agtech 2030, ge sin syn på investeringsstödet ny teknik som ger en möjlighet till innovativa och hållbara produktionssystem. För den intresserade håller Agtech en idékonferens den 22 mars - missa inte detta! Mer info och anmälan hittar du här [bredvid](#).

En annan investering i jordbruket är att satsa på täckdikning och Östergötland har avsatt en årlig budget under perioden. Detta möjliggör för jordbruksföretagare att få välfungerande dränering. Det är en bra miljöåtgärd, då grödorna tar upp mer växtnäring och minskar risken för fosfor- och kväveförluster, samtidigt som produktionen ökar. Under 2022 genomfördes en utlysning för täckdikning och cirka 1000 hektar åkermark håller nu på att täckdikas i Östergötland.

Hur kan vi agera proaktivt när det gäller klimatet och vara förberedda för kommande torka? De senaste årens torka har varit de värsta i mannaminne och har påverkat jordbrukets produktionsförmåga. Nu finns ett investeringsstöd för att anlägga bevattningsdamm. Att planera och genomföra en bevattningsdamm tar tid. För bästa effekt krävs att bevattningsdamm anläggs i områden som löper stor risk för extrem torka. Länsstyrelsen kommer att skicka riktad information om möjligheten att söka detta investeringsstöd till de jordbruksföretagare som verkar i områden som löper stor risk för extrem torka.

Vi har mycket på gång nu, så fortsätta hålla utkik i våra kanaler. Prenumerera på vårt nyhetsbrev Livskraftig landsbygd och följ oss gärna på Instagram, det är där vi får ut snabb information till er ute i de gröna näringarna.

Nu håller jag tummarna att det blir de absolut bästa förutsättningarna för vårbruket.

Susanne Boe-Skåmedal
Enhetschef, Enheten för Landsbygd

Projekt- och investeringsstöd i Östergötland

Den nationella budgeten för investeringsstöden är nästan 4,4 miljarder kronor för de kommande fem åren. Östergötlands län har blivit tilldelade en budget för investeringsstöden på nästan 232 miljoner kronor.

I den strategiska planen för EU:s jordbrukspolitik 2023–2027 finns sex olika investeringsstöd för företag att söka:

- Ökad konkurrenskraft i Jordbruket
- Startstöd
- Diversifiering till annat än jordbruk
- Kalkfilterdiken
- Bevattningsdammar
- Vattenvårdsåtgärder

Detaljerad information om varje stöd finns på kommande sidor, men det finns villkor som är gemensamma för samtliga stöd.

Tre olika sätt att söka

Ansökningar kan hanteras på tre olika sätt, löpande, i ansökningsomgångar eller i utlysningar. Du kan se aktuell information om ansökningsomgångar, utlysningar eller om ansökningar hanteras löpande på Länsstyrelsen Östergötlands hemsida. Välj "Utlisningar" på startsidan. Nedan visas information för 2023. Efter sommaren kommer tidslinjen att uppdateras så den alltid visar 1 år frammåt i tiden.

Ansökningar som inkommer utanför tidsperioden för ansökningsomgångar och utlysningar kommer att avvisas. Ansökningar som inte beviljas stöd i en ansökningsomgång eller utlysning kommer att få avslag.

Ansökningsomgångar i Strategiska planen för investeringsstöd i Östergötland 2023

Stöd	Januari	Februari	Mars	April	Maj
Stallar/inhysningsystem	Ansökningsomgång 1				
Täckdikning	Ansökningsomgång 1				
Energiskog	Ingen ansökningsomgång eller utlysning under år 2023				
Växthus/tunnelodling					
Tork/lagring					
Ny teknik	Ansökningsomgång 1				
Minskad ammoniakavgång	Ansökningsomgång 1				
Startstöd	Ansökningsomgång 1				
Diversifiering	Ingen ansökningsomgång eller utlysning under år 2023				
Bevattningsdammar					
Kalkfilterdike	Ingen ansökningsomgång eller utlysning under år 2023				
Vattenvårdsåtgärder					

Observera att tidslinjen kommer att revideras under året. Efter sommaren kommer tidslinjen uppdateras 1 år frammåt i tiden. Håll dig uppdaterad på Länsstyrelsen Östergötlands hemsida: www.lansstyrelsen.se/ostergotland under "Utlisningar"..

Bra att tänka på

Du är inte garanterad att få stöd bara för att du har sökt stödet. Om du inte blir beviljad stöd kan det bland annat bero på att andra ansökningar har prioriterats eller att pengarna har tagit slut.

Om du påbörjar din investering innan du har fått ditt beslut om stöd är det viktigt att du ändå följer de villkor som gäller för stödet. Annars kan det hända att ditt stöd minskar eller att du inte får något stöd alls.

Det är på egen risk som du påbörjar en investering innan du har fått ett beslut om stödet. Om du får avslag kan du nämligen inte söka stöd för dessa utgifter på nytt vid ett senare tillfälle. Om du däremot inte har påbörjat din investering och får avslag, så kan du söka stödet på nytt vid ett senare tillfälle.

En förändring jämfört med tidigare är att du själv måste söka på nytt om avslaget beror på att det är många som söker stöd i den aktuella omgången och pengarna inte räcker till. Tidigare flyttades ansökan automatiskt över till nästa omgång.

Om du söker på nytt vid ett senare tillfälle så kan du bara få stöd för de utgifter som du haft efter din nya ansökan.

Poängkrav

Alla ansökningar poängsätts utifrån olika poängkrav. Du som söker stöd får vägledning i e-tjänsten om vilka svar och underlag som du behöver lämna. I e-tjänsten kan du också se hur dessa efterfrågade uppgifter kommer att bedömas och vilka krav som gäller för att få poäng.

Det är den handläggande myndigheten av stödet som bedömer hur väl dina lämnade uppgifter uppfyller poängkraven och sedan poängsätter din ansökan. Din ansökan kan som mest få 1 000 poäng.

För att du ska kunna få stöd måste din ansökan nå upp till en minimipoäng. Miniminivån inom samtliga åtgärder i Östergötlands län är 300 poäng. Skulle detta ändras kommer information om det finnas på vår hemsida där det går att läsa om varje stöd.

Under respektive stöd i detta nummer av Grödan kan du se hur poängfördelningen ser ut inom varje åtgärd.

Det är också viktigt att tänka på att du kan bara få stöd för utgifter som har fakturadatum och betaldatum tidigare än den dag din ansökan kom in till myndigheten.

Du kan inte få stöd för eget arbete och lön till anställda i ditt företag eller eget material

Juni	Juli	Augusti	September	Oktober	November	December
			Ansökningsomgång 1			
Ansökningsomgång 1						
		Ansökningsomgång 2				
Löpande hela året						
Löpande hela året						

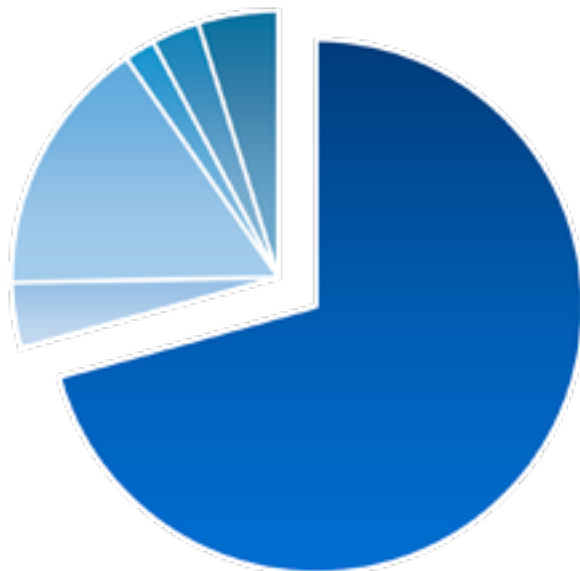
Investeringsstöd för ökad konkurrenskraft

I detta stöd ingår flera inriktningar:

- Stallar och inhysningssystem
- Täckdikning
- Energiskog
- Växthus och odlingstunnlar
- Torkning och lagring efter skörd
- Ny teknik
- Minskad ammoniakavgång

Nedan presenteras de olika inriktningarna var för sig. För samtliga inriktningar gäller att du som söker stödet har ett jordbruks- eller trädgårdsföretag.

Du kan inte söka för sådant som enligt lag skulle ha varit genomfört vid tidpunkten för ansökan om stöd, ersättningsinvesteringar, leasingkostnader och eget material, eget arbete och lön till anställda i ditt företag, ny-, om- och tillbyggnad av privatbostad eller andra utgifter kopplade till privat boende samt maskinhallar, halmlager, gårdsverkstäder, motorfordon, terrängmotorfordon, släpvagnar och konventionella fältmaskiner.

Ökad konkurrenskraft
i jordbruket
163 881 593 kr

Stallar och inhysningssystem

Vad kan man söka stöd för?

Ny-, om- och tillbyggnad av stallar eller motsvarande byggnader för animalieproduktion, inklusive utgifter för exempelvis hantering av mjölk, foder och gödsel samt utgifter för annan inredning som är fast monterad.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbelopp i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet. Om du är 40 år eller yngre kan du få 40 procent.

När kan man söka stödet?

Stödet för stallar och inhysningssystem behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 3 januari 2023 till 31 maj 2023. Under 2024 är ansökningsomgången från 1 maj 2024 till 31 juli 2024.

Enhetskostnader för nytt djurstall med djurplatser

För att göra det enklare för dig har Jordbruksverket tagit fram enhetskostnader för vad det kostar att bygga nytt djurstall med djurplatser.

Konkurrenskraft / Stallar och inhysningssystem. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	200
Lönsam investering	185
Behov av stöd	175
Minskad sårbarhet	80
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	0
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Du kan läsa mer om villkoren för enhetskostnader samt ladda ned beräkningsmall på [Jordbruksverkets hemsida](#):

Täckdikning

Vad kan man söka stöd för?

Ny- och omläggning av täckdikning på åkermark.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 100 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbelopp i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet.

När kan man söka stödet?

Stödet för täckdikning behandlas i ansökningsomgångar.

Under 2023 är ansökningsomgången från 3 januari 2023 till 31 maj 2023. Under 2024 är ansökningsomgången från 1 januari 2024 till 31 mars 2024.

Konkurrenskraft / Täckdikning.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	150
Lönsam investering	185
Behov av stöd	175
Minskad sårbarhet	130
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	0
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Energiskog

Vad kan man söka stöd för?

Anläggning av energiskog (salix, hybridasp och poppel) på åkermark, inklusive utgifter för inköp av plantor, plantering och skyddsstängsling.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 100 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbelopp i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet.

När kan man söka stödet?

Stödet för energiskog behandlas i utlysningar. Inga utlysningar är ännu planerade.

Konkurrenskraft / Energiskog.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	150
Lönsam investering	110
Behov av stöd	100
Minskad sårbarhet	80
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	200
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Växthus och odlingstunnlar

Vad kan man söka stöd för?

Ny-, om- och tillbyggnad av växthus och odlingstunnlar, inklusive exempelvis bevattning, system för växtnäring- och växtskyddsmedelshantering, system för kompostering, system för att möjliggöra kretsloppsodling (exempelvis akvaponier).

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbelopp i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet. Om du är 40 år eller yngre kan du få 40 procent.

När kan man söka stödet?

Stödet för växthus och odlingstunnlar behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 1 september 2023 till 30 november 2023. Under

Torkning och lagring efter skörd

Vad kan man söka stöd för?

Ny-, om- och tillbyggnad av anläggningar för torkning och lagring av skörd.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbelopp i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet. Om du är 40 år eller yngre kan du få 40 procent.

När kan man söka stödet?

Stödet för torkning och lagring efter skörd behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 1 juni 2023 till 30 september 2023. Under 2024 är ansökningsomgången från 1 juli 2024 till 30 september 2024.

2024 är ansökningsomgången från 1 september 2024 till 30 november 2024.

Konkurrenskraft / Växthus och odlingstunnlar. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	200
Lönsam investering	185
Behov av stöd	175
Minskad sårbarhet	80
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	0
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Konkurrenskraft / Torkning och lagring efter skörd. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	200
Lönsam investering	185
Behov av stöd	175
Minskad sårbarhet	80
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	0
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Ny teknik

Vad kan man söka stöd för?

Utrustning som möjliggör innovativa hållbara produktionssystem och som är baserade på teknik som inte har funnits på den svenska marknaden längre än två år, samt inte är spridd till mer än fem procent av jämförbara lantbruksföretag.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor. Du kan maximalt få 2 400 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbeloppet i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 30 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet. Om du är 40 år eller yngre kan du få 40 procent.

När kan man söka stödet?

Stödet för ny teknik behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 3 januari 2023 till 31 maj 2023. Under 2024 är inga ansökningsomgångar beslutade ännu.

Konkurrenskraft / Ny teknik.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	280
Lönsamt företag	200
Lönsam investering	185
Behov av stöd	100
Minskad sårbarhet	155
Ökad marknadsanpassning	80
Geografiskt område	0
Prioriterad bransch	0
Summa	1000

Minskad ammoniakavgång

Vad kan man söka stöd för?

Investeringar för minskad ammoniakavgång, tak på gödselvårdsanläggningar, teknik för surgörning av gödsel och mylningsaggregat för flytgödsel.

Hur mycket kan man få i stöd?

För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor. Du kan maximalt få 2 900 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbeloppet i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 50 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet.

När kan man söka stödet?

Stödet för minskad ammoniakavgång behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 är ansökningsomgången från 3 januari 2023 till 31 maj 2023. Under 2024 är inga ansökningsomgångar beslutade ännu.

Konkurrenskraft / Minskad ammoniakavgång.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Investeringsalternativ	250
Minskad ammoniakavgång	750
Summa	1000

Startstöd

Syftet med stödet är att göra det lättare för unga att starta eller ta över en jordbruksverksamhet. Stödet ska främja generationsskiften. Du kan få startstöd om du är 40 år eller yngre och startar, tar över eller skalar upp ett jordbruks-, trädgårds- eller rennäringsföretag.

Vad kan man söka stöd för?

Du kan få startstöd om du är 40 år eller yngre och startar, tar över eller skalar upp ett jordbruks-, trädgårds- eller rennäringsföretag.

Hur mycket kan man få i stöd?

Du kan få 150 000 kronor i stöd om produktionspotentialen motsvarar ett halvtidsarbete på minst 860 timmar. Du kan få 300 000 kronor om produktionspotentialen motsvarar ett heltidsarbete på minst 1 720 timmar.

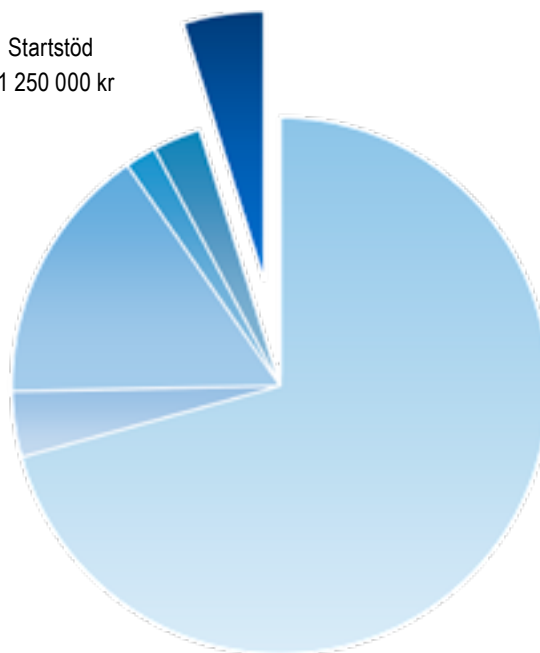
Vem kan söka stödet?

Här är villkoren som gäller för stödet:

- När du söker stödet ska det vara första gången som du äger ett affärsmässigt jordbruks- eller trädgårdsföretag.
- Du ska senast från det datum som ansökan lämnas in avse att bedriva jordbruks- eller trädgårdsverksamhet. Detta ska framgå i affärsplanen som du gör i e-tjänsten.
- Du får vara högst 40 år när du skickar in din ansökan.
- Du ska ha minst gymnasieexamen eller motsvarande utländsk utbildning, eller arbetslivserfarenhet inom jordbruk eller trädgård som motsvarar minst 12 månaders heltidsarbete.
- Du ska göra en affärsplan för företagets utveckling. Affärsplanen ska sträcka sig minst tre år och högst fem år framåt i tiden. Du gör affärsplanen genom att svara på frågor i e-tjänsten.

Startstöd
11 250 000 kr

När kan man söka stödet?

Ansökan om stöd ska ha kommit in senast 24 månader efter att du uppfyller villkoren för stödet. Startstödet behandlas i ansökningsomgångar. Ansökningsomgångar för år 2023 är 3 januari 2023 till 31 mars 2023 och från 1 augusti 2023 till 30 september 2023.

Startstöd. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Effektiva arbetsmetoder	60
Lönsamt företagande	180
Inkomst från företaget	60
Utbildning inom de gröna näringarna	200
Utbildning utanför de gröna näringarna	40
Erfarenhet inom de gröna näringarna	230
Erfarenhet utanför de gröna näringarna	40
Plan för fortbildning	40
Arbetsledande ställning	0
Starta utan befintlig verksamhet	0
Ta över befintlig verksamhet	0
Produktionsinriktning	0
Samisk kunskap	0
Rennäringsföretag	0
Samiska näringar	0
Prioriterat geografiskt område	150
Heltidsarbete	0
Summa	1000

Investeringsstöd för diversifiering till annat än jordbruk

Du kan få stöd för investeringar om du har ett jordbruksföretag eller trädgårdsföretag och vill investera i annan verksamhet. Det kan handla om turism, upplevelser, omvårdnad, entreprenad och liknande.

Vad kan man söka stöd för?

Byggnader och anläggningar inklusive fasta inventarier. Lösa inventarier i form av produktionsutrustning inom tillverkning. Tjänster eller immateriella investeringar som behövs för att investeringen ska kunna genomföras. Det kan vara konsulttimmar, licenser eller programvara.

Du kan inte få stöd för sådant som enligt lag eller annan författning skulle ha varit genomfört vid tidpunkten, ersättningsinvesteringar, leasingkostnader och eget material. Lön till anställda i ditt företag eller eget arbete i enskild firma, handelsbolag och kommanditbolag för att genomföra investeringen. Ej inköp eller nybyggnad av anläggning med panna eller förbrännare som huvudsakligen eldas med fossila bränslen. Ej anläggningar och utrustning för livsmedelsförädling eller förädling av fiskeriprodukter. Inte heller om-, ny- och tillbyggnad av privatbostad eller andra utgifter kopplade till privat boende.

Hur mycket kan man få i stöd?

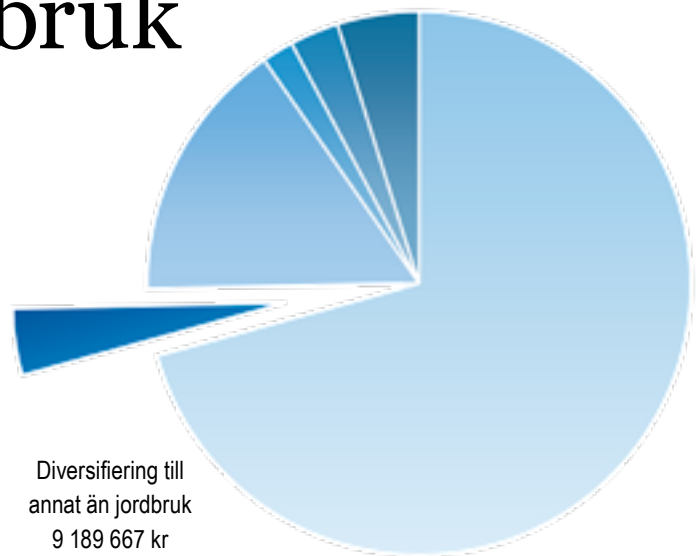
För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 100 000 kronor. Du kan maximalt få 800 000 kronor i stöd inom en treårsperiod (takbelopp). Tiden räknas från att din första ansökan kom in. Om du fått stöd i tidigare programperiod påverkar inte det maxbeloppet i den nya strategiska planen.

Du kan få stöd för 40 procent av utgifterna som ger rätt till stöd, upp till takbeloppet.

Vem kan söka stödet?

Du kan söka stödet om du driver ett jordbruksföretag eller trädgårdsföretag och diversifierar, det vill säga breddar, din verksamhet.

Företag som bedriver avel och uppfödning av hästar räknas inte som jordbruksföretag.

När kan man söka stödet?

Stödet för diversifiering behandlas i ansökningsomgångar. Under 2023 planeras ingen ansökningsomgång. Under 2024 är ansökningsomgången från 1 januari 2024 till 31 mars 2024.

Diversifiering till annat än jordbruk. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Ökad lönsamhet	120
Lönsamt företag	50
Lönsam investering	250
Behov av stöd	150
Ökad sysselsättning	350
Nystartat företag	50
Ökad digitalisering	30
Prioriterat område	0
Summa	1000

Investeringsstöd för bevattningsdammar

Du kan få stöd för att anlägga en bevattningsdamm. Syftet med stödet är att anpassa jordbruket till ett förändrat klimat för att behålla eller öka produktionen, spara grundvatten och undvika uttag från vattendrag under perioder med lågt vattenflöde.

Vad kan man söka stöd för?

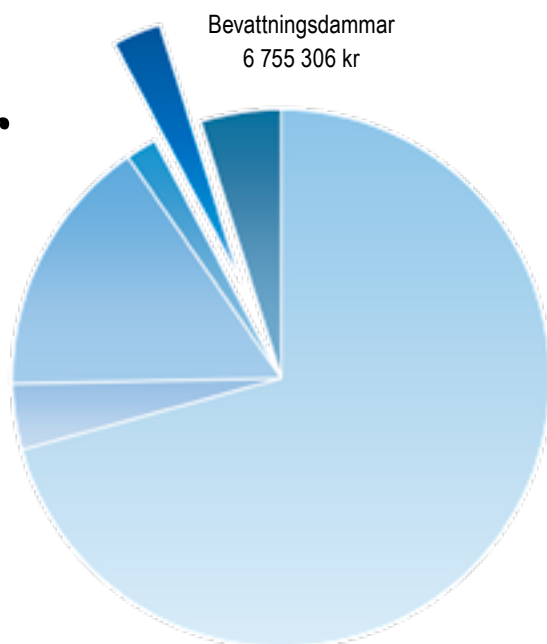
Du kan få stöd för att anlägga en bevattningsdamm som lagrar vatten under vinterhalvåret så att du kan bevattna under odlingsäsongen när tillgången till vatten är begränsad. Utöver stöd för anläggning av själva dammen kan du få stöd för fasta anordningar som är till för att leda in vatten i dammen, leda bort överskottsvatten och reglera inflöde och vattennivå i dammen.

Hur mycket kan man få i stöd?

Du kan få stöd för 30 procent av de utgifter som ger rätt till stöd, men högst 750 000 kronor i stöd per damm. För att kunna få stöd måste du ha utgifter på minst 200 000 kronor.

Vem kan söka stödet?

Du kan söka stödet om du har ett företag som bedriver jordbruksverksamhet eller har ett företag som genomför investeringar i en bevattningsdamm som används i en jordbruksverksamhet. Du som söker ska äga marken där investeringen genomförs, eller ha tillstånd av markägaren att genomföra investeringen.

När kan man söka stödet?

Stödet är öppet för ansökningar, ansökningar handläggs löpande.

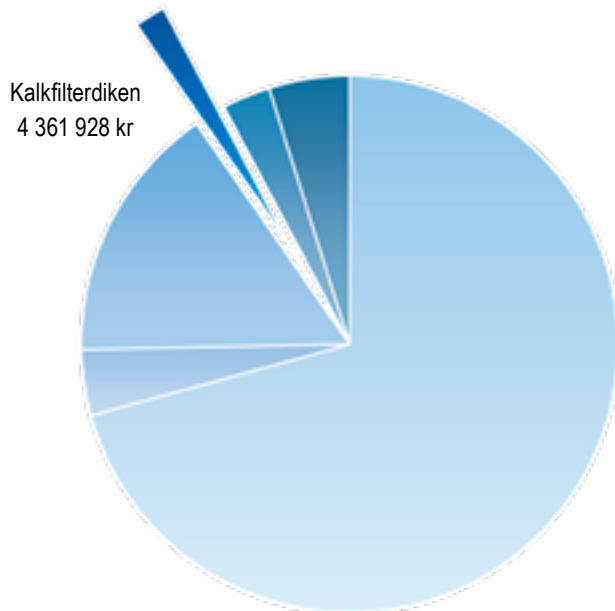
Investeringsstöd för bevattningsdammar. Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Risk för vattenbrist	400
Kostnadseffektivitet	400
Näringsbelastning	50
Åtgärdsbehov övergödning	50
Dricksvatten vilda djur	50
Brist på vattenbiotoper	50
Summa	1000

Investeringsstöd för kalkfilterdiken

Stöd finns att söka för att anlägga kalkfilterdiken. Stödets syfte är att minska risken för fosforförluster till omgivande vattendrag.

Vad kan man söka stöd för?

Stöd kan du få för att anlägga kalkfilterdiken i kombination med täckdikning på åkermark med lerjord. Du kan alltså få stöd även för täckdikning när den görs i kombination med kalkfilterdiken på lerjord. Anläggning av kalkfilterdiken innebär inblandning av strukturkalk i jorden vid återfyllning av täckdiken.

Minst 90 procent av arealen på varje block som du söker stöd för behöver ha en jord med en lerhalt på över 15 procent.

Hur mycket kan man få i stöd?

Du kan få stöd för 50 procent av de utgifter som ger rätt till stöd. Du måste ha utgifter på minst 30 000 kronor.

Vem kan söka stödet?

Du kan söka stödet om du har ett företag som bedriver jordbruksverksamhet eller har ett företag som genomför investeringar i mark som används i en jordbruksverksamhet. Du ska antingen äga marken där investeringen genomförs, eller ha tillstånd av markägaren att genomföra investeringen.

När kan man söka stödet?

Stödet behandlas i utlysningar. Inga utlysningar är planerade under 2023. En första utlysning är planerad till november 2024.

Investeringsstöd för kalkfilterdiken.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Hög lerhalt	300
Åtgärdsbehov fosfor	700
Summa	1000

Stöd för vattenvårdsåtgärder

Du kan få stöd för vattenvårdsåtgärder i odlingslandskapet. Det kan till exempel vara att anlägga eller restaurera våtmarker. Du kan också få stöd för att anlägga tvåstegsdiken, kalkfilterbäddar eller någon annan investering som förbättrar vattenkvaliteten.

Vad kan man söka stöd för?

Anlägga och restaurera våtmarker och dammar för biologisk mångfald

Syftet är att förstärka förutsättningarna för den biologiska mångfalden i odlingslandskapet genom att främja särskilda livsmiljöer för arter som är beroende av våtmarker. Vilka möjligheter en våtmark eller damm har för att gynna biologisk mångfald beror bland annat på utformning och placering.

Anlägga och restaurera våtmarker och dammar

Syftet är att minska transporten av kväve och fosfor från odlingslandskapet till sjöar, vattendrag och hav. En våtmark eller damm renar vattnet genom att samla ihop jordpartiklar som innehåller fosfor och genom att det finns bakterier som omvandlar kvävet i vattnet till kvävgas. Hur stor renande effekt en våtmark eller damm kommer att få beror bland annat på placering, utformning och mängden kväve eller fosfor som finns i vattnet.

Kalkfilterbäddar för att minska läckaget av fosfor

Syftet med kalkfilterbäddar är att avskilja vissa typer av fosforföreningar i vatten från åkermark. En kalkfilterbädd kan till exempel anläggas i anslutning till en damm eller våtmark i odlingslandskapet eller i anslutning till en stamledning i en täckdikning.

Tvästegsdiken

Syftet med tvåstegsdiken är att minska transporten av kväve och fosfor från odlingslandskapet till sjöar, vattendrag och hav. Det görs genom att erosionen i diket minskar och att växnäringsämnen hålls kvar. Detta bidrar också till förbättrad vattenkvalitet.

Andra investeringar

Du kan få stöd för att investera i flera olika typer av åtgärder som förbättrar miljöstatusen i sjöar, vattendrag eller hav. Åtgärderna ska vara kopplade antingen till övergödning eller fysisk påverkan som försämrat vattenkvaliteten. Du kan få stöd för åtgärder som bidrar till att minska övergödningen som att fasa av slänter i ett dike eller anlägga en sedimentfälla. Åtgärder som kopplar till

Vattenvårdsåtgärder
36 301 646 kr

fysisk påverkan kan till exempel vara att återföra vattendraget till en mer naturlig form, lägga ut sten eller död ved i vattenfåran eller att anpassa eller ta bort kulvertar.

Hur mycket kan man få i stöd?

Du kan få stöd för 100 procent av de utgifter som ger rätt till stöd.

Utgifterna måste vara 30 000 kronor eller mer för att du ska få stöd.

Så här mycket stöd kan du som mest få:

- våtmarker och dammar: 400 000 kronor per hektar
- fosfordammar: 600 000 kronor per hektar
- tvåstegsdiken: 1 000 kronor per meter

Vem kan söka stödet?

Du kan söka stödet om du har ett företag inom jordbruk, trädgård eller rennäring.

Du som söker ska äga marken där investeringen genomförs, eller ha tillstånd av markägaren att genomföra investeringen.

Foto: Tommy Karlsson

När kan man söka stödet?

Stödet är öppet för ansökningar, ansökningar handläggs löpande.

Biologisk mångfald.

Poängfördelning Östergötlands län:

	Maximal möjlig poäng
Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Gynnsam utformning	200
Arter och naturtyper	150
Naturlig utformning	100
Metod	150
Tillgänglig för allmänheten	100
Åtgärdsbehov övergödning	100
Summa	800

Retention av kväve och fosfor.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Åtgärdsbehov övergödning	400
Näringsbelastning	200
Näringsrenande	200
Summa	800

Övriga vattenvårdsåtgärder.

Poängfördelning Östergötlands län:

Urvalsmodul	Maximal möjlig poäng
Åtgärdsbehov övergödning	200
Förbättra vattenkvaliteten	600
Summa	800

Kompetensutvecklingsprojekt

Länsstyrelsen Östergötland kommer liksom i tidigare programperiod att driva kompetensutvecklingsprojekt tillsammans med ett flertal rådgivningsorganisationer och andra aktörer i länet. Projekten bedrivs inom olika område, som miljö och klimat, stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd, samt livsmedel och besöksnäring.

Inom projekten kommer deltagare kunna ta del av olika typer av informations- och demonstrationsaktiviteter, gruppaktiviteter som exempelvis kurser, studiecirkel och erfarenhetsgrupper, samt enskild rådgivning.

Syftet är att öka kompetensen hos verksamma på landsbygden och i och med det också öka effektiviteten för övriga åtgärder i den strategiska planen, samt bidra till nationella och EU-gemensamma mål. Projekten verkar för en hållbar ekonomisk, miljömässig och social utveckling av landsbygden och riktas till verksamma inom besöks-, jordbruks-, livsmedels-, trädgårds- och hästnäring.

Miljö och klimat

Området miljö och klimat omfattar delområdena Greppa näringen, Ett rikt odlingslandskap och Ekologisk produktion.

Projekten riktar sig till verksamma inom jordbruks- och trädgårdsföretag, samt företag och ideella föreningar med hästverksamhet med minst 10 hästar.

Aktiviteterna ska ge deltagarna praktiska och konkreta exempel på miljö- och klimatåtgärder som ska kunna tillämpas på företagsnivå. Aktiviteterna kommer liksom i tidigare programperiod att ske i samverkan mellan Länsstyrelsen och rådgivningsföretag inom länet.

Stärkt konkurrenskraft och förbättrad djurvälstånd

Området är uppdelat i två delområden – ökad konkurrenskraft och djurvälstånd.

Ökad konkurrenskraft har en central roll i målen för den nationella livsmedelsstrategin och en konkurrenskraftig primärproduktion bidrar till en god livsmedelsförsörjning. Likaså bidrar en god djurvälstånd till friska och välmående djur, vilket kan ge minskad antibiotikaanvändning. Detta bidrar också till en ökad produktion med god kvalitet som kan stärka konkurrenskraften.

Aktiviteterna ska bidra till ökad kunskap om hur konkurrenskraften kan stärkas, ökad kompetens inom vattenhushållning och vattenförsörjning, samt en ökad kunskap om djurvälstånd.

Livsmedel och besöksnäring

Aktiviteterna riktar sig till företag på landsbygden med verksamhet inom livsmedel och besöksnäring och ska bidra till att dessa företag kan utvecklas, marknadsorienteras, hitta nya marknader, öka antalet arbetstillfällen och ta tillvara landsbygdens resurser.

De ska också bidra till att främja och bevara ett levande kulturarv inom livsmedelsframställning och att företag inom livsmedelsproduktion och förädling ska få ökad kunskap om bland annat utveckling av lokala marknader, direktförsäljning och lokal livsmedelsförsörjning.

Intresserad?

Håll koll på [Länsstyrelsens hemsida](#) och nyhetsbrev. Där kommer uppdaterad information om aktiviteter inom dessa områden.

Enheten för landsbygd. Från vänster: Erik, Linnea, Susanne, Gunilla, Linnéa, Sofia, Rebecca, Christoffer, Lovisa, Marie, Magnus, Maria, Anders och Matilda.

Vi arbetar med projekt- och investeringsstöd, kurser och rådgivning

Vi svarar på dina frågor om projekt- och företagsstöd:

Susanne Boe Skåmedal	010-223 54 83	Magnus Roback	010-223 54 89
Marie Kärregård	010-223 55 09	Linnea Sommar	010-223 55 35
Hanna Vollmer	010-223 56 10	Christoffer Ahlgren	010-223 53 03
Sofia Mevius	010-223 56 09		

Önskar du rådgivning eller har idéer på aktiviteter? Hör av dig till oss:

Ängs- och betesmarker

Matilda Hansen	010-223 55 34
Linnea Barrefelt	010-223 55 12
Anders Eliasson även bitillsyn & fastigheter	010-223 54 94
Rebecca Petersen	010-223 55 11
Joel Larsson	010-223 55 14
Biologisk mångfald i åkerlandskapet	
Biologisk mångfald i åkerlandskapet	

Greppa Näringen

Lovisa Granberg	010-223 54 90
Maria Weigl Behörighetskurser	010-223 55 00
Elise Rydberg Zander Behörighetskurser	010-223 56 11

Mejla oss: enheten.for.landsbygd@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden
för landsbygdsutveckling, Europa
investerar i landsbygdsområden

Länsstyrelsen Östergötland

Besöksadress: Östgötagatan 3, Linköping

Postadress: Länsstyrelsen Östergötland, 581 86 Linköping

Telefon: 010-223 50 00

E-post: ostergotland@lansstyrelsen.se

Webbplats: lansstyrelsen.se/ostergotland

Avdelningen för djur, landsbygd och livsmedel

Maria Leclercq *Avdelningschef* 010-223 52 57

Enheten för jordbrukarstöd

Kristoffer Hellberg *Enhetschef* 010-223 55 32

Enheten för livsmedel, veterinär och vilt

Marie Larsson *Enhetschef* 010-223 52 67

Enheten för landsbygd

Susanne Boe Skåmedal *Enhetschef* 010-223 54 83

Enheten för djurskydd

Helen Loo *Enhetschef* 010-223 52 59

Kontakt

Telefonsupport för jordbrukarstöden 0771- 67 00 00

Projekt- och investeringsstöd öppettider vardagar 8-16.30 010-223 51 77

Anmälan av rovdjursangrepp på tamdjur 010-223 55 45

Servicetelefon djurskydd öppettider vardagar 9-12 010-223 51 44

Vid övriga ärenden ring Länsstyrelsens växel på 010-223 50 00

Livskraftig Landsbygd

LANDSBYGD ÖSTERGÖTLAND

LÄNSSTYRELSEN
ÖSTERGÖTLAND

Håll dig uppdaterad genom att prenumerera på vårt nyhetsbrev

[Livskraftig landsbygd](#) och följ oss på Instagram [@landsbygd_ostergotland](#)